

PLANINSKE POTI V SLOVENIJI

Planinska organizacija v Sloveniji skrbi za mrežo planinskih poti s skupno dolžino več kot 10.000 kilometrov. Obiskovalci gora se pogosto šele v megli, temi, na uničeni poti ali ko zaidemo, zavemo pomena markacij, usmerjevalnih tabel in urejenih poti, ki nam omogočajo varnejši in brezskrbnejši obisk gora. Za planinske poti skrbijo prostovoljni markacisti, člani planinskih društev, ki so skrbniki planinskih poti. Trenutno je registriranih 773 markacistov PZS, ki planinske poti nadelujejo, markirajo, čistijo in urejajo prostovoljno, za dobro vseh nas.

- **10.014** kilometrov planinskih poti po Sloveniji (*po planinskih poteh bi lahko več kot sedemkrat obkrožili Slovenijo po državni meji*)
- **773** registriranih markacistov PZS
- **1 markacist** skrbi za **13 kilometrov planinskih poti** (*to je približno dvakratna dolžina poti iz Vrat po zelo zahtevni Tominškovi poti na Triglav*)
- **31.609 prostovoljnih ur** markacistov za urejanje planinskih poti v letu 2017

DROBEN PRISPEVEK, MARKANTEN VTIŠ

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE ALPINE ASSOCIATION OF SLOVENIA

Kaj lahko postoriš v 1 dnevu?
Se povzpneš na vrh.
Odkriješ novo smer.
Obnoviš staro prijateljstvo.
Zaželiš srečno pot.

Pošljite SMS s ključno besedo **POT5** na 1919 in prispevajte 5 € za obnovo planinskih poti.

Kategorizacija planinskih poti

Lahka planinska pot je pot, po kateri se gibamo z običajno planinsko opremo, se pravi s primerni planinski čevlji, pri hoji si ni treba pomagati z rokami, lahko pa si gibanje olajšamo z uporabo pohodnih palic.

- **9.883 km** lahkih planinskih poti

Zahtevna planinska pot je pot, kjer si na posameznih težjih mestih pomagamo z rokami. Običajno ima vgrajene kline na mestih, kjer si z njimi pomagamo pri prehodu predvsem zaradi stabilnega ravnotežja.

- **81 km** zahtevnih planinskih poti

Zelo zahtevna planinska pot, kjer je uporaba rok nujna, ima vgrajene kline in jeklenice, ki nam omogočijo varen prehod na območjih, ki bi bila sicer za običajne planince neprehodna. Pri teh poteh je priporočljiva uporaba samovarovalnega kompleta, s katerim se še dodatno varujemo.

- **50 km** zelo zahtevnih planinskih poti

Zaščitna čelada je priporočljiva na vseh poteh, kjer je možnost padajočega kamenja. Predstavlja tudi zaščito pri padcih in udarcih glave ob podlago, zato je nepogrešljiva na zahtevnih in zelo zahtevnih poteh, na meliščih in mestih, kjer pot vodi pod stenami.

Markacisti PZS stalno nadzorujejo poti, ki jih vzdržujejo. Osnovno **vzdrževanje planinskih poti** zajema izvajanje ukrepov za njihovo primerno prehodnost ter risanje ali obnavljanje markacij in drugih pripadajočih oznak, obnavljanje napisov ali postavljanje usmerjevalnih tabel na križiščih planinskih poti, na izhodiščih in drugje na poteh. Na območjih, kjer je treba izboljšati prehodnost zaradi vplivov erozije, zaradi strmine ali odprtosti, delajo markacisti dodatne utrditve iz lesa, kot so stopnice, ojačitve robov z latami ali lesene ograje. V visokogorju in tudi drugje, kjer so zahtevni in nevarni prehodi, pa vgrajujejo kline in jeklenice.

KOMISIJA ZA PLANINSKE POTI

Kakovostno delo markacistov in enotni postopki urejanja planinskih poti so rezultat usposabljanj, ki jih že vrsto let izvaja **Komisija za planinske poti Planinske zveze Slovenije**.

- Markacist **kategorije A** opravlja pregled poti, ročno čiščenje in markiranje planinskih poti, montažo drogov s smernimi tablami, opremlja tudi vrhove z vpisno knjigo in zamenjuje žige.
- Markacist **kategorije B** se je poleg prej opisanih spretnosti izšolal za nadelavo poti, ki obsega utrjevanje usekov, izdelavo opornih zidov in stopnic iz priročnega materiala, izdelavo lesenih branikov in ograj, enostavnih mostičev in konstrukcij za odvodnjavanje. Pri svojem delu uporablja tudi motorno žago in je za to posebej usposobljen. Njegova znanja obsegajo tudi načrtovanje postavitve usmerjevalnih tabel in vodenje ekipe markacistov.
- Markacist **kategorije C** je svoja znanja nadgradil z veščinami, potrebnimi za nadelavo in vzdrževanje poti na odsekih planinskih poti, ki so opremljeni s klini, stopnimi klini, jeklenicami, skobami, vklesanimi stopnicami, nadelanimi policami in drugimi zahtevnimi elementi. Predviden je za delo, predvsem pa za organiziranje in vodenje akcij na najzahtevnejših planinskih poteh v okviru Tehnične skupine Komisije za planinske poti PZS.

Markacijo se riše tako, da je vidna v smeri hoje in nas s tem vodi po pravi poti. Običajno je narisana v višini oči na desni strani na drevesih, skalah, včasih tudi na drugih objektih. Takoj za razpotjem je navadno vidna naslednja markacija, ki potrdi, da smo na pravi poti. Markacijo (rdeč kolobar z belo piko v sredini) je uvedel planinec in kartograf Alojz Knafelc leta 1922 in se zato imenuje po njem – **Knafelčeva markacija**. Knafelčevo markacijo so že kmalu zaščitili v odredbi Dravske banovine, zdaj je to vlogo prevzel zakon o planinskih poteh, s pomočjo katerega so planinske poti postale del javne infrastrukture. Razlog je tudi, kar so pokazale statistike, da je od vseh pohodnikov le 10 % članov planinske organizacije.

Poleg markacije so še oznake z lomljenimi črtami, puščicami, napisi in oznake zahtevnosti planinske poti ter smer in čas na križiščih, izhodiščih, pri planinskih kočah. Kjer po planinski poti poteka planinska obhodnica, je k markaciji dodana oznaka obhodnice, npr. 1 za Slovensko planinsko pot. Lomljena črta in puščica nakazujeta smer nadaljevanja planinske poti. Napisi na usmerjevalnih tablah, lahko tudi na drevesih ali skalah, pomenijo informacijo, kam nas bo planinska poti vodila v tisto smer. Če je v smeri zahteven ali zelo zahteven del poti, je to posebej označeno z znakom zahtevnosti: trikotnik pomeni zahtevno planinsko pot, trikotnik s klicajem pa zelo zahtevno planinsko pot. Na usmerjevalnih tablah je običajno še informacija z imenom mesta postavitve in nadmorske višine ter zelo pomemben podatek o času do predvidenega cilja.

Usmerjevalne table podajajo informacije, kot so bile dogovorjene med planinskimi zvezami alpskega območja. Najpomembnejše informacije so smer oziroma cilj, oznaka zahtevnosti in čas hoje do navedenega cilja. V isti smeri se lahko doseže več ciljev in za vsakega morata biti podana tako čas kot zahtevnost. Dodatna informacija sta nadmorska višina in ledinsko ime območja, kjer je usmerjevalna tabla postavljena, ter planinsko društvo, ki je skrbnik poti, ki se nadaljuje v smeri, ki jo kaže usmerjevalna tabla. Na tablah piše predviden čas hoje do navedenega cilja, ocenjen za običajno hojo brez postankov. V veliko primerih je osnova izmerjen čas, je pa tudi izračunan na osnovi vodoravne razdalje in skupnega vzpona oziroma spusta, za kar velja 4 kilometre na uro pri vodoravni razdalji in 300 metrov na uro vzpona ter 400 metrov na uro spusta, izpisani časi so še dodatno zaokroženi navzgor.

Poškodbe na planinskih poteh ali druge težave njihove prehodnosti sporočimo Komisiji za planinske poti (KPP) PZS na e-naslov poskodbe.poti@pzs.si. Sporočimo tudi, če ocenimo, da je pot slabo vzdrževana. Za KPP je pomembno, da iz prejetega sporočila lahko določi pravo lokacijo problematičnega dela poti in težavo, da lahko ukrepa naprej.

Urejanje planinskih poti: Pri lahkih planinskih poteh markacisti običajno sproti obnavljajo markacije, režejo podrast in vejevje, kar sega na pot in ovira hojo ali orientacijo, ter izvajajo druga opravila, ki pomenijo lažjo prehodnost, ali pa predvsem erozijsko zaščito poti in njene okolice tako zaradi vpliva vode kot tudi zaradi obremenitve planinskih poti do priljubljenih ciljev. Kadar se na poteh izvajajo zahtevnejša dela, kot je npr. vzdrževanje oziroma obnova zahtevnih in zelo zahtevnih odsekov, se odsek začasno zapre tako zaradi varnosti pohodnikov kot zaradi nemotenega dela. Obvestilo o zapori je objavljeno na spletnih straneh PZS.

Žled, viharji, zemeljski plazovi imajo zadnja leta tudi izrazite vplive na planinske poti, ki so zaradi tega lahko zaprte daljši čas, dokler se planinske poti ponovno ne vzpostavi. PZS na osnovi podatkov skrbnikov planinskih poti sproti ureja objavo o zaprtih poteh na www.stanje-poti.pzs.si.

*Gradivo pripravila: **Bogdan Seliger**, načelnik Komisije za planinske poti PZS, in **Manca Čujež**, predstavnica PZS za odnose z javnostmi*